

KERESZTŐSÉG

ES
KIADÓHIVATAL:
SOPRON.

Müller P.-u. 1. Tel.: 175

LEVÉLCIM:
SOPRON I.
POSTAFIÓK: 81.

FELSŐDUNÁNTULI HÉTFŐ

POLITIKAI-, TARSADALMI ES SPORT-HETILAP

Előfizetési árak:

NEMETORSZÁGBAN

Egész évre RM 12.-

Fél évre . . . 6.-

Negyed évre . . . 3.-

Éz történt a nagyvilágban

A MÁV IGAZGATÓSÁGÁTÓL

kapott értesítés alapján közöljük, hogy április 1-étől kezdve bizonyos menetrendi és díjszabási változások lépnek életbe. Ezért felkérjük az utazóközönséget, hogy elutazás előtt a Máv állomásfőnökségeitől vagy a tájékoztató felvilágosító irodáktól érdeklőjenek.

TÖRÖKORSZÁGBAN

a hóviharakkal és áradásokkal súlyosított rossz időjárás tovább tart. A Pursak folyó kiöntött és elárasztotta Eszéksehir városának több negyedét. Több ház és üzlethelyiség víz alatt áll. Az eddigi jelentések szerint emberéletben nem esett kár.

BERLINBŐL JELENTIK:

Légvédelmi erőink az elmúlt éjjel a Nürnberg ellen intézett brit terrorbombázások elhárítása alkalmával eddigi legnagyobb sikerüket aratták. Megakadályozták összpontosított támadás végrehajtását és megsemmisítették 142 négymotoros bombázót.

A VIATSA CIMŰ ROMÁN LAP

a keleti front déli szakaszának helyzetét fejtegető cikkében kifejezésre juttatja Románia bizalmát német szövetségében. A német hadvezetésnek is elsőrendű érdekében áll, hogy Románia földjét segélyforrásait lehetőleg érintetlenül tartsa meg.

MÁRCIUS 30-ÁN

Moszkvában szovjet-japán megállapodást írtak alá Észak-Sachalin szénbányái és kőolajforrásai ügyében. A megállapodás érdekében Japán lemond az észak-sachalini kőolaj- és szénkoncessziókról és kötelezi magát, hogy azok birtokjogát és műszaki berendezését visszaadja a Szovjetunióknak. A Szovjetunió a maga részéről kötelezettséget vállal, hogy a háború befejezésétől kezdve a japán kormányoknak évente 5.000.000 rubelt fizet és 50.000 tonna kőolajat szállít.

AMSTERDAMBÓL JELENTIK:

Mint a brit hírszolgálati iroda jelentette, a yorkshirei szénmedencékben a bányászok sztrájkja egyre újabb körökre terjed ki. 70.000-nél több munkás több mint 50 bányában szüntette be most a munkát.

A keleti harctéri helyzet általában nem mutat döntő módosulást

— állapítják meg Berlinben

Berlinből jelentik: Az Interinf. keleti harcterről szóló tájékoztatója megállapítja, hogy a helyzet általában nem mutat döntő módosulást. A keleti harctér középső és északi szakaszai másodlagos jelentőségűek a déli szakasz rendkívül heves elhárító harcához képest. A középső és északi szakasz másodlagos jellege azzal magyarázható, hogy a szovjethaderő harcok során állandó és jelentékeny hadianyagvesztéseket szenved és emiatt képtelen az említett területeken nagyobb akciókat lebonyolítani. A keleti harctér déli arcvonalaszakaszán viszont egészen világosan megmutatkoznak a célok. Az egyik csoport szovjethaderő Odessza felé, a másik Jasi felé tör előre, a harmadik csoport Horodenkán és Kolomeán keresztül halad és élével a jablonicai hágó északi kijáratánál áll. Végül a negyedik csoport a Brody—Gomel

térségben nyugat felé akar előretörni. A német elhárítást nem egyszer döntő mértékben támogatják a bevetett német vadászgépek tömegei. Megállapítható, hogy a bolsevisták jelentékeny teret nyertek ugyan, de seholse sikerült nekik döntő vagy megsemmisítő eredményt elérni a német haderővel szemben.

A brit hírszolgálati iroda megállapítása szerint az angolzász repülőkötelékek még soha olyan erős ellenállással nem találkoztak, mint a Nürnberg elleni légítámadás során.

A Magyar Távirati Iroda jelenti: Dr. vitéz Ricsoy-Uhlarik Béla miniszteri osztályfőnököt a Tiszántulon működő német erökhöz kormánybiztosnak nevezték ki.

Berlinből jelentik: A berlini török nagykövét egy héttel elhalasztotta visszautazását.

Vasárnap hozzák nyilvánosságra a kormány program-nyilatkozatát

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormány tagjai Sztójay Döme miniszterelnök elnöklésével pénteken délelőtt tíz órakor minisztertanácsot tartottak.

A minisztertanács megállapította a kormány által kiadandó kormánynyilatkozat szövegét, amelyet vasárnap folyamán hoz nyilvánosságra. — egyben elhatározta, hogy az országgyűlésnek husvét utáni időpontban leendő összehívása iránt intézkedik. A kormány ez alkalommal tájékoztatja majd az országgyűlés két Házát részletes programjáról.

A minisztertanács a továbbiakban időszerű kormányzati kérdésekkel foglalkozott és délután két órakor ért véget.

Beavatott politikai körökben kérdésünkre az új kormányinté-

kedéseket a következőkben világították meg:

— A Sztójay-kormány most kiadott rendeletei egycsapásra megváltoztatták mindazokat a követelményeket, amelyek már az első és második zsidótörvény meghozatalánál felmerültek; amelyeket azonban az akkori kormányok bizonyos politikai megfontolásokból mellőztek. Ilyen szigorú és a zsidóságot egész létében és helyzetében mélyrehatóan érintő kormányintézkedés még nem történt, mint aminőt most rendkívül gyorsasággal a Sztójay-kormány kiad és végrehajt. Ezeknek a rendelkezések minden téren igen megszemenő következményei lesznek a félreérthetetlenül mutatják Sztójay Döme miniszterelnöknek és kormányának e kérdésekben intranzigens és hajlíthatatlan álláspontját.

Az angolszászok lemondtak a Balkánról a Szovjet javára

A Göteborgs Morgenpost a New York Times jelentését közli, amely szerint általános az a nézet, hogy

Roosevelt és Churchill Teheránban beleegyezett abba, hogy a Balkánra vonatkozó angolszász

tervekről lemondanak és a nyugat-európai második front kialakítására összpontosítják erőiket. Az angolszászok a Balkánt a Szovjetunió befolyási övének szánják: Ha ez igaz, — mondja tovább egy newyorki lap — úgy ez nagy változást a szövetségesek politikai és katonai stratégiájában. Sokat megmagyaráz az Olaszországban és a földközítengeri térségben bekövetkező eseményekről. Megmagyarázza továbbá az Égei szigetek történet kapitulációt és a szövetségesek átpártolását Mihajlovic oldaláról Titóhoz. Értelmet nyer az a megismélt nyilatkozat is, hogy az angolszászok földközítengeri céljait már elérték és ezért egész seregeket helyeztek a Földközi tenger térségéről Angliába.

Tito londoni képviselője, dr. Rudolf Bicsanics, a jugoszláv nemzeti bank egykori vezérigazgatója csütörtökön az angol hatóságoktól hivatalos minőségében, mint „Tito marsall nagykövete” az összes — eddigi a Purics-kormánynak alárendelt — hajók átadását kívánta, továbbá a jugoszláv hajózási érdekek védelmét Bozsidar Purics kormányára ellen. Továbbá ugyancsak hivatalosan követelte Tito részére az angol és amerikai bankoknál letétként lévő aranyat, melyet annakidején a jugoszláv nemzeti bank helyezett el külföldön és amely eddigi Purics, illetve Péter király rendelkezésére állott.

Az United Press napolyi jelentése szerint „az olasz kommunista párt” valószínűleg rövid idő múlva Badoglio kormányában több tárcát átvész. Ez a Badoglio kormánya és a Szovjetunió között fölvetett diplomáciai viszony következménye. Továbbá valószínűnek tartják azt is, hogy a szocialisták és az akció pártban egyesült antifasiszta csoportok követik a kommunistákat és néhány tárcát vállalnak Badoglio kormányában.

Wendell Willkie

a választási hadjárat során Milwaukeeban is beszédet tartott. Beszédében a szövetséges kormányokat az Atlanti Charta alapelveinek megsértésével vádolta

Napi tíz mázsa meszet fogyaszt táplálékaiban egymillió ember

A Statisztikai Értesítő legújabb száma szerint a főváros lakossága egy év alatt 533 millió kg. különböző élelmiszert fogyaszt el, amiben összesen 8.8 millió kg. ásványi anyagot visz szervezetébe. Amióta a fiziológiai kutatások közvetlen kapcsolatba kerültek a lélektanakkal, új távlatokat kap a méltatlankodásnak és felháborodásnak régi népies kifejezése: „nem ettem meszet”. A tudósok arról beszélnek, hogy olyan vidékeken, amelyekben az ivóvíz erős mésztartalmú, a szervezetnek mésszel túltöltött mértékben való ellátása lelkileg is káros következményekkel jár és a lágyvízű vidékeken több a fantázia és több ennél fogva a tehetséges ember is. A fővárosi emberre a harmincas évek második felének átlaga szerint fejenként kb. 500 kg. nyers élelmiszert eszik s ásványi anyag fogyasztása egy esztendő alatt megközelíti 9 kg.-ot. Napi átlagban ez csaknem 1 és fél kg.-nyi szállár táplálék, s ebben mintegy 23 gr. ásványi anyagok fogyasztása tekintetében a mész korántsem áll az első helyen, sőt a sornak éppen a végfelé következik, mert utána már csak a vasat találjuk. A főváros lakossága a maga 1 millió főnyi tömegével egy esztendő alatt 350 ezer kg. meszet fogyaszt táplálékaiban, ami naponta kereken 1000 kg.-nak felel meg és 1000 kg., vagyis 10 q. mész éppen elég mennyiség ahhoz, hogy tőle, mint tápláléktól visszariadjunk, de egymillió emberre elosztva, naponta pontosan egy grammot jelent. S mivel a főváros lakosságának élelmiszerekkel való ellátottsága elég kedvező, joggal mondhatjuk, hogy körülbelül ennyi egy átlagos em-

ber mésszükséglete. Vastól ennek csak az egytized részére van szükség, magnéziumból a felére: foszforból és kénből körülbelül egyforma mennyiséget fogyasztunk és egyenként nem sokkal többet, mint mészből, ellenben elég nagy mennyiségű a káliumszükségletünk, ami a kalcium egy grammjával szemben csaknem 6 grammnak felel meg a naponta, s ami csak igen kevéssel haladja meg a 6 grammot egy árnyalattal meghaladó napi nátriumszükségletet.

Ennek is pontosan a felével több a klórszükségletünk, mert napi fogyasztásunk fejenként 10 grammot megközelíti.

A legnagyobb ásványi szükségletünk természetesen a víz, amelynek fogyasztása az eddig felsorolt többi ásványokét gigantikus méretekben meghaladja. Ez azonban külön probléma és ebben a vonatkozásban legfeljebb annyit érdekes belőle, hogy a felsorolt anyagokkal való kapcsolataiban is előfordul, bár ha csak nyomokban és olyan módon, hogy csak a legfinomabb elemzés mutathatja ki.

A víz után legfontosabb ásványi cikkünk a konyhasó, amiből a főváros egy esztendő alatt csaknem 50.000 q-t fogyaszt el. Konyhasóval fedezzük nátrium- és klórszükségletünket, tehát azt a két ásványi anyagot, amely a fogyasztás tekintetében kimagaslóan az első helyen áll. Azonban az, hogy ennyi sót fogyasztunk, nem feltétlen bizonyítja annak, hogy ennyi sóra szükségünk is van. A só ugyanis a háztartásunkban a konzerváló anyag szerepét tölti be és csak azért fogyasztjuk ilyen nagy mennyiségben, mert nem friss anyagokat használunk táplálkozásunkhoz. Egyfelől a modern ter-

melés kiterjesztett rendje, amely bármely időpontban tud friss húst és fozelékeket piacunkra hozni, másfelől pedig, amely megajándékozott bennünket a tökéletes hűtés és fagyasztási eljárásokkal, nagymértékben ellensége a só közvetlen fogyasztásának. Anynyira, hogy a sófogyasztást inkább nevezhetjük szokásnak és divatnak, semmint szervezetünk szükségletének. Mivel pedig a sózott ételek fogyasztása szempontjából kelet, a sószükséglet csökkenése egyúttal az ivás tekintetében is megkönnyebbülést fog hozni.

Míndez természetesen nem jelenti azt, mintha szervezetünknek egyáltalában nem volna szüksége nátriumra és klórra, a só alkotórészeire. Bizonyosága ennek az, hogy ezt a két ásványi anyagot nemcsak só formájában fogyasztjuk, hanem más élelmiszereinkkel is, amelyeknek tehát szintén szükségük volt erre a két vegyi anyagra. A konyhasó a nátriumnak is és a klórnak is 88.6 %-át szolgáltatja szervezetünk számára, vagyis nyolckilenced részt. A többi első sorban a tej, mellette a zsiradékfélék és a hús és ezekkel körülbelül egyenlő arányban a zöldség és a fozelékfélék juttatják szervezetünkbe. A gyümölcsben is van azonban nátrium és, klór is, valamint a cukorban és a cukorfélékben is általában. Ugy látszik, hogy a száraz fozelékekben a nátrium és a klór a szárítás folyamán rohamosan eltűnik. Budapest zöldségekből és fozelékekből nyers állapotban egy év alatt 230.000 q-t fogyaszt, száraz állapotban pedig 40.000 q-t. De az ásványi anyagszükségletünknek a friss zöldség és fozelék aránylag igen nagy részét, több mint egyharmadát szol-

gáltatja, sokkal többet, mint például az örlemények, amelyekből mennyiségre nézve éppen hatszor annyit fogyasztunk, mint zöldségekből és fozelékekből. De a száraz fozelékek nátrium- és klórtartalma elenyészően kevés, nem egyötöd része annak, amit a zöldségek és fozelékek szolgáltatnak nekünk, hanem alig egyhuszad része, amiből az is következik, hogy a növényeknek a szára, a levélzete, amelyeket zölden fogyasztunk, sokkal nagyobb mértékben tartalmazza a nátriumot és a klórt, mint a kifejlesztett szemek, — bab, borsó, lencse —, amelyek száraz fozelékeinket adják.

Ásványi táplálékszükségletünknek több, mint fele a só, amiben egyébként két főalkotrésze mellett a kalcium kivételével minden más itt tárgyalt ásványfélést is előfordul. A só szolgáltatja tehát ásványi táplálékszükségletünk 55 százalékát, egyharmadát szolgáltatnak állati eredetű táplálékaink és csaknem egyharmadást, pontosabban véve egyötödét a növényi táplálékok.

Az elfogyasztott ásványi anyagok között harmadik helyen áll káliumból legtöbbet újból csak a zöldség és fozelékfélék szolgáltatnak, valamint az örlemények és a gyümölcsök. Az állati eredetű élelmiszerekre egyötöd rész esik. Kalciumszükségletünket főként a tej és tejtermékek fedezik, magnéziummal, vassal és foszforral a zöldség és az örlemények látnak el bennünket; a kén tekintetében is ezek állanak az első helyen, de ezekből már az állati eredetű örlemények is kedvezően állanak, amennyiben ként körülbelül fele részben állati táplálékainkból kapunk.

A magyar repülés fertőszentmiklósi szerelmese

Alapos összefoglaló cikket olvastam mostanában, a magyar repülés csecsemőkoráról. A szakember tolla végigvezet az első próbálgatóktól napjainkig. Említi, hogy Blériot 1909.-i rákosi repülése adta az első lökést a magyar repülés ébredéséhez. Megtudjuk,

hogy az első pilóta Kutassy Ágoston gyógyszerész volt. Erről elevenedett fel emlékezetemben a volt fertőszentmiklósi öreg patikus fiának képe, aki mint gyógyszerész-hallgató, szintén ott szerénykedett a magyar repülés bölcsőjénél. Nevét nem említi a cikk,

jóllehet tucatnyi nevet sorol fel, pedig megérdemelné, hogy nevét feljegyezzük az utókor számára.

Blériot valóban lázba hozta a magyar ifjúságot. Cikkek hőse, Konyáry Károly, jóval Blériot előtt szerelmese volt a repülésnek. Családja Muraközéből szá-

mazott. Nagypapja nyugalmazott huszárezredes korában draskovédi községi jegyző. Nagyanyja bécsi gyáros leánya. Az ősi házbán tökéletes német nyelvtudást, a faluban a horvát nyelvet sajátította el. Apja csabrendeki patikus. Innen járt be a fiú Sümegre, az alreálba. Mikor megveszik a fertőszentmiklósi patikát, Károly a kapuvári polgári iskola tanulója lesz. A hatodik osztály elvégzése után latin különbözeti vizsga után gyógyszerész-gyakornok lesz, ennek elteltével a budapesti tudományegyetem gyógyszerészeti szakán hallgató. Kiváló eszű ifjú, magánszorgalomból a francia, olasz és angol nyelvet sajátítja el. Egyetemi hallgató korában bárom fővárosi vicclapot küldött

Áp 11s 8-11, Nagyszombat-kedd.

Paul Hörbiger, a közkedvelt stár idei első filmje

Miből lesz a cserebogár

Egy vidám bécsi film. — Szerépelnek még: **Marla Andergast, Fita Benkhoff, Lucie Englisch.** A soproni Elite-Mogóban

Szenzációs husvét-ünnepi műsor.

emre. Piros ceruzával megjelölt karikatúrákat leltem bennük. Az egyik rajzon Konyáry az ő jellegzetes nagygalléri malacokjában repül a levegőben. A hatalmas gallér, mint kifeszített szárny emeli őt a magasba. Hóna alatt tekintélyes papírtekercset sorongat, ennek „Repülőgéptervek” a felírása. A másik újságban ugyancsak felleghajtóiban megy az utcán. A szél belekapaszkodik a bő gallérba és Konyárynak csak lábujjai érik a földet. A rajz alatti szöveg csak ennyit mond: Konyáry startolt! A harmadik lapban kis repülőgépet nyergel meg. A kép szövegére már nem emlékszem, de ma, negyven év után erős a hitem, hogy nem ok nélkül figurálták ki a pesti vicclapok a fertőzöttmikiósi ifjút.

Rábasantmihályról 1902-ben került hozzánk káplánnak Győri Antal, a nemrég elhalt sajtós-káli plébános. Három jól megrakott szekér hozta ingóságait. Szokatlan dolog volt ez, hisz köztudomású, hogy az Úr legkisebb szolgálja, egy kocsival is el tudja vinni motyóját. Mindenesen voltam a paróchián. Öregapám fivére fél-századon át, utána bátyám volt itt plébános. Nem volt feltűnő, hogy a három szekér hirtelen átalakított a színhelyre. Az új káplán ingójjára vetkezve, huzatolból készült tetreformájú dolgokat csavartott éppem. A földön két vég vitorlaváson terpeszkedett. Az összerakott alkotmány aljára három biciklikerek kerültek. Szerelés közben tudtam meg, hogy a furcsa alkotmány, kétfedeli repülőgép, csak a motor hiányzik belőle. Konyáry Károly is ott lábatlankodott a szerelésnél. Hároman toltuk be, nagy ügyel-bajjal a masinériát, a plébános pajtájába.

Győri Antal napos vendég volt patikusánál, ahol sokat élcelődtek vele a repülőgép miatt. Károly diáknak fel is csigázta képzelőtehetségét a biplán. Addig nyaggatták a „Tiszit”, míg egy nyári délután kitoltuk a nagy szitakötőt a pajtából. Konyáry elmagyaráztatta a gép működését. A gépmadár lélek nélkül, motor nélkül, sután állt a lejtős udvaron. A gazda cigarettáért ment be lakására. Ez idő alatt a jelenlévő négy diákgyerek feltolta a gépet az udvar legmagasabb pontjára. A patikus fiú beült a gép orrába. Társai tolni kezdték a madarat. Az igen lejtős udvaron ez megfutamadott. Nem is gondoltuk, hogy a hatalmas madár ennyire mozgékony. A ruhánál gépet nem lehetett megállítani, nekiszaladt a pajta falának és alaposan megrongálódott. Hirtelen a géptülajdonos kijött. Karcsú gyerek már az Ikvaparttól látta a kitoró vihart. A szárnyaló gépmadarat ügyel-bajjal betoltuk a színbe és magunk is megláttuk továbbállani a próba-somorú színhelyéről.

Nemsokára sajtós-káli plébános lett a mi káplánunk. Motorvétele már nem került sor. A nagy madarat egy lakatos vett meg néhány tizesért. A szomorú végű próbának egy eredménye lett, Konyáry Károly ezidőtől még álmaiban is repülőgéppel küzdött. Egyetemi hallgató korában megragadott minden alkalmat, barátságot kötött azokkal a lelkes fiatalokkal, akik a repülés bölcsőjénél serénykedtek. Karácsonykor hazahozta tervrajzait és két kis repülőgépmodell.

— Csak pénzem volna, ezeket megépíteném. Szentül meg vagyok győződve, hogy elgondolá-saim jók. Hozzáértéssel ellenőriztettem számításaimat, kifogástalannak találták ezeket.

— Próbáld meg édesapádat, talán ad pénzt.

— Tegnap este előhozta nekem, de azt mondta, okosabb lesz, ha a tanulmányaimon jár az eszem, nem ilyen marhaságokon!

Alig várom, hogy végezzek, elmegyek világfürdőbe segédnek, ott a nyelvekben is tökéletesítem magamat, meg sok pénzt is lehet szerezni. Jól fizetik a több nyelvet beszélő alkalmazottakat. Összegyűjtök annyit, hogy a kétfedeli modellt megépíthessem.

A gyógyszerészmesteri oklevél megszerzése után csakugyan Európa különböző helyein segédkedtem. Egy szép napon aztán hazaaállított. Elbúcsúzott hozzátartozóitól és kivitorlázott Amerikába. Megkérdeztem tőle, miért éppen az Újvilágba megy.

— Ebben a vén Európában megöregszik az ember, amire tekintélyesebb összeget összekuporgat. Odakünn rövid idő alatt megvalósíthatom tervemet. Belső zsebjeimből paksamétát húzott elő, kitérgette tervrajzait az asztalra. Tüzetesen elmagyarázta a terv előnyeit s úgy dobálódzott megszállottan a nekem ismeretlen szakki-fejezésekkel, majdnem beleszódtam.

A tág lehetőségek hazájában orvosi diplomát szereztem. Szentmikiósi amerikaiak többször is írtak felőle. Saját gépkocsiján száguldott betegeihez. Ottani szokás szerint a kézigyógyásztárt is magával hordozta. Kitűnően keresett. A sors azonban nem volt kegyes hozzája, országúti karambol következtében fiatalon itthagya ezt a sáros földgolyót. Terveit magával vitte a sírba. Repült. — de csak a lelke...

Szalaj Lajos.

A „Félholdas Hadosztálynál”.

Amikor a váradi fiúk megcáfolták a moszkvai rádiót

(A m. kir. honvéd tudósító osztály közlése.)

A vasutvonalbiztosító bunker szűk asztalán jóízű étvágygal fogyasztottuk el a paprikás burgonyát, utána frissen főzött feketét ittunk, azután, ahogy estéről-estére szokott lenni, itt a mocsárvidék szétszórt bunkervilágában, leheveredtünk a szőnyegre, és beszélgettünk. Az emberek, valamennyien váradiak meg váradozóknak, vidám, hangulatos legények, sosem unatkoztak, egymásután kerültek elő a nyári vállalkozások eseményei a Pripjet-iridatlan útvesztőbe szorult orvlövész bandák ellen, a hazai hírekről is szó került, de legtöbbször már régezt kaptak levelet. A mocsárvidéknek ebben a zugában valóban lassan jár a posta.

Az emberek nem csodálkoztak ezen, a híres váradi félholdas hadosztály legkisebbre hagyott bunkere voltak. Az egyetlen utnak nevezhető földvágás mellett állottak, egy keresztbe nyújtózó patak hidja mellé ragasztva. Az út, amelyet még oroszországi viszonylatban is csak valami különös jóakarattal lehet útnak nevezni, szinte eltűnt az összefolyó sár, meg az egymásbaerő víztócsák között. De az egyetlen volt a mocsárak derekán át, keletre, egyenesen neki a Pripjet—Dnyeper háromszögnek, ahol most Vatuin tábornok tömegrohamai próbálnak napról-napra tért nyerni a rugalmasan védekező német Mannstein-páncélosokkal szemben.

A mocsarat nem tudta kérgesre fagyasztani február, a koratavasra emlékeztető enyhe napok sártengerré változtatták ismét a vidéket. A levegő éjszaka sem hűlt le fagypontra alá, a szél iramodott néha nyugatnak a Pripjet felől, de sem esőt, se nem havat hozott.

A váradi bunker napjai hétköznapi egyhangúsággal teltek heteken át, a jó időjárásnak náluk talán senki sem örült jobban. Az egyébként is vig kedélyek egész tavaszi hangulatba jöttek és talán még el is petyhüdtek volna, ha az utóbbi napokban egyszerre két „szenzáció” is fel nem kavarta a csendes életüket.

A kozák fogoly...

A napokban kora reggel egy holtfáradt csupa-sár, bozontosképi, kiéhezett embert vezettek be az örök. A drótkadályok előtt akadtak rá. A ruhája rongyosra-

tépett volt, de látszott rajta, hogy kozák egyenruha. A friss fekete meg valamely egyéb emmivaló hamar életreélesztette a tagbaszakadt oroszt és még a nyelve is megéredt. A Kis Örvezető, valahóman a ruszin havasok közül vetődött ide a váradiak közé, egészen jól gyurja az orosz nyelvet és jól megértették egymást.

A kozák sokat beszélt az alatt az egy nap alatt, amíg náluk volt, és be nem kísérték a hátrább fekvő hadosztály-parancsnokságra. A pripjet-i áttörő kísérletnél szakadt el az adásától.

Azóta két héttel bolyongott a mocsárvidéken, közel nyolcvan kilométert gyalogolt, sokszor napokig éhezve, éjszaka jött és napközben sokszor meg kellett bújnia, nehogy a mocsárvidéket mindennél erősen megszállva tartó német gránátosok kezére kerüljön. Így jutott egy reggelre, féláljultan a váradiak bunkere elé. Tovább nem bírta. Nem tudott elmenekülni. De már nem is akarta.

A csodálkozás kiült az arcára is, amikor látta, hogy enni adnak neki, nem kötik fel azonnal a legelső fára, nem lövik tankon, nem kínozzák vallatásokkal, — mint ahogy odaát a politrukok rémitgetik őket.

A moszkvai rádió igazságára így cáfoltak rá a váradi fiúk és a „félholdas” hadosztály, amely a mocsaras vidék bravuroz átvágása után új területen végzi tovább feladatát: a fehér-orosz, meg a lengyel nép munkájának biztosítását az orvlövészek garázdálkodásával szemben. A félholdas hadosztály, miként a magyar rendbiztosító erő többi csapata is, éppen eme feladatuknál fogva nem is léphetnek érintkezésbe az ellen-séggel.

Horváth ma nem tudott „szó-rakoztatni” Moszkvával, a bunker láthatólag unatkozott is, annyira, hogy még a Kis Gergely is levél-tránszak fogott, pedig amióta itt van a mocsárvidéken, vagy fél-estendeje, még nem írt meg összesen két levelet:

— Megírom az igazságot erről a marhaságról.

— Az igazságot Gergely? — szöszl rá a fiatal zászlós parancsnok — ugyan minek? Az igazságot ma már mindenki tudja, az igazság az, amit a Fjedorow mondott!

Az este már aludt odakünn a mocsár felett és leple alatt lassan elszenderült a bunker is.

Szabó Sándor haditudósító.

Kis hírek a nagyvilágból

— MIKOR A GYORSNASZÁD FOGJA EL A FEKETÉZŐKÉT. Zeebrügge kikötőjében történt, hogy néhány családnál igen nagy élelmiszer-raktárat fedeztek fel. A nyomozás kiderítette, hogy a feketén szerzett élelmiszerek csempészés útján kerülnek forgalomba. Hiába követtek el mindent a detektívek, nem sikerült felfedezni a feketéző csempészek raktárait, míg most a véletlen kézre adta az egész bandát. Egy német gyorsnaszad őrszeme egyik hajlalon észrevette, hogy a kikötő vizén csóna-

Húsvéti ünnepl magyar műsor!

Példátlan siker!

Egy nap a világ

Muráti Lili — Páger Antal — Bilcsi Antal
szombattól.

a soproni Városi Mozi-ban!

kok találkozhatnak. Mintha sport-emberek gyakorolnának, úgy suhantak a csónakok ide-oda, de néha, mikor találkoztak, a benneülők csomagokat cseréberéltek. Az őzsem fellármázta társait s a gyorsnászád üldözőbe vette a csónakot. Néhány „sportférfi” és nőt sikerült elfogni. Csónakjaik színtől tele voltak a legfinomabb élelmiszerekkel. Kiderült, hogy a csónakosok tengeren át szállították az árut s messze kiveztek az érkező halászhajók elé, átvették az élelmiszereket és így jutottak be a városba. A felgöngyöltött bűnszervezet birtokában másfélmillió márká árú legfinomabb holmikat találtak.

EZERHÁROMSZÁZMILLIÓ EMBER NEM TUD IRNI ÉS OLVASNI. Egy mexikói tudományos társaság, amely az emberiség szociális viszonyainak statisztikai alapon való tanulmányozását tűzte ki céljává, annak bizonyítására, hogy a civilizáció korántsem hódított oly mértékben tért, mint ahogyan az emberek általában gondolják, legutóbb kimutatást tett közzé. Eszerint a földön élő 2200 millió ember közül 600 milliót sohasem oltottak be, 700 millió sohasem részesült orvosi vizsgálatban, 800 millió sohasem látott meg fogkefét, 1300 millió nem ismeri a betüvetés tudományát, 1500 millió soha sem volt még filmszínházban, körülbelül hasonlószámu ember nem élvezi a villanyvilágítás áldását, 1800 millió nélkülözi a vízvezetékét, s körülbelül ugyanannyi nem lépte át hazájának határát és nem fürdött melegvízben.

A BORSÓ-FA MAGJÁNAK KALANDOS UTAZÁSA. Az amerikai Texasból érkezik a hír, hogy mexikói banditák elloptak egy szállítmányt, amelyben egy nemesített borsó-féleség magjai voltak. Egy Amerikában élő német származású kertésznek sikerült homokos talajon olyan borsófajtát kitegyesíteni, amely nem az ismert kis bokrok alakjában jelenik meg a földeken, hanem valóságos fává nő meg és szinte szemmel láthatóan fejlődik kedvező időjárás esetén. A texasiak rengeteg pénzt adtak a magért, mert homokszivattyújaikon az új növény igen jól hozott. Híába óriázték azonban féltékenyen a borsómagot, mert a hetekben mexikói kalandorok elloptak egy ládára való magot s így a növény a mexikói homokban is elterjed.

NYÁRI HŐSÉG SPANYOLORSZÁGBAN. A Spanyolországban már néhány napja megfigyelt hőmérséklet-emelkedés, főként az ország déli részében júniusi vagy júliusi mértéket ért el. Így e napokban Sevillában 42 fok meleg volt, míg Madridban husz fok volt a meleg.

ROOSEVELT AGGÓDIK A 700.000 MAGYARORSZÁGI ZSIDÓ SORSA MIATT. Berlin: A Wilhelmstrassen utalnak Roosevelt egyik legutóbbi felhívására, amelyet a magyarországi eseményekkel kapcsolatban tett. Az USA elnöke ebben aggódik a 700.000 magyarországi zsidóért, míg szemmel láthatóan tökéletesen hidegen hagyja az a kérdés, hogy mi történik a 12.000.000 magyarral, ha a bolsevikik megszállják az országot. Roosevelt ismételtén annak az országnak a felállításáról beszélt amelyben nota lesz gyűlölet, nem

lesz igazságtalanság és nem lesznek faji különbségek. Ezzel kapcsolatban érdekes a londoni Daily Mail március 25-i cikke, amely megállapítja, hogy az USA-ban mindjobbban kiélesedik a négerkérdés és hogy a sokmillió amerikai néger emberhez nem méltó körülmények között tengeti életét. Rooseveltnél tehát a külvilág számára olyan elveket hirdet, amelyeknek megvalósítása a saját országában — úgy látszik — ezidőszent nem fekszik túlságosan a szívében.

BOMBATALÁLAT ÉTRE Turinban azt a házat, melyben Kossuth Lajos lakott. Szomorú hír érkezett Olaszországból, Turin városból. Dr. Renato Casana olasz mérnök levélben tudatja Koller Károly magyar kártyársával, hogy házat, melyben egykor Kossuth Lajos hosszú éveken át lakott, bombatalálat érte és rombadőlt. A következőket írja: „Alulirotnak Turinban a Via dei Milien álló házára ismét bomba hullott, úgy-hogy abból az épületből, amelyben az önök nagy Kossuthja örökre lehunyt a szemét és amely már az elmúlt év novemberében is súlyosan megsérült, ma már csupán merő romhalma maradt. Ambár ez a tény nagyon fájdalmas számomra a mult nagybecsű emlékei miatt, amelyeket nekem ez a ház őrzött, másrészt örülnöm kell, hogy a támadás nem követelt magának emberéletet. Renato Casana dr. mérnök.”

25.000 HAJLÉKTALAN ÉS 2000-NÉL TÖBB HALOTT A TOMBOLO VÉZUV EDDIGI ALDOZATA. Róma, március 28. Dél-olaszországi jelentések szerint a Vezuv kitörése egyre nagyobb méreteket ölt. A tűzhányó működése pénteken este meglassult, de még mindig vannak újabb kitörések. Az izzó lávafolyam ezidőszent óránként 10 kilométeres sebességgel, 7 méter magasságban mozog előre és pillanatnyilag 10 ágra szakadt. A veszélyes hamueső némileg alábbhagyott. Ezzel szemben sűrűbbek lettek a füstfelhők, amelyek a Vezuv egész vidékét elborítják és 3000 méter magasságot érnek el. A Vezuv csúcsát most sűrű hótakaró fedi. A hajléktalanok száma már több mint 25.000-re emelkedett, a halottak számát pedig 2000-nél is többre becsülik. Az angol-amerikai hatóságok eddig még nem tudtak hathatós intézkedést tenni a sokezer hajléktalan elszállásolására és ellátására. Nápoly közellátási helyzet a Vezuv kitörése következtében méginkább rosszabbodott.

Fekete hó esett Bulgáriában. Bulgáriában a Rila-kolostor környékén fekete hó esett. Mint ismeretes, a Rila-kolostorban temették el III. Borisz cárt. A tüneményt azzal magyarázzák, hogy a Vezuv kitörésekor finom hamureszecskek igen magasra szálltak és a délnyugati szél ezt a vulkáni hamut Bulgária fölé sotorta, ahol a csapadékkal összekeveredett.

Egy százegetyes ember mindennap bort reggelizik és bort vacsorázik. Kecskemétről jelentik: Nagy Gergely, Kecskemét legöregebb embere, a minap érte meg százegetyedik születés napját. Egészségi állapotára jellemző, hogy minden reggel nagy darab

pirítós kenyeret eszik meg és hozzá egy pohár forralt bort iszik borspótlóval. Délben kiadós ebédet eszik, este vacsora helyett pedig egy pohár bort kér. Egy évvel ezelőtt gyengébb lefolyású tüdőgyulladás volt, de felgyógyult és korához képest semmi baja nincs. Mindig józanul él, de már vagy harminc esztendeje naponta megiszik egy-két pohár bort.

EGYESSÉG A ROMÁN KORMÁNNYAL A HATÁRSZÉLI FORGALOM SZABÁLYOZÁSÁRA. A Magyar Távirati Iroda jelenti: A román kormányval létrejött megegyezés alapján folyó évi április hó 1-étől 1944 november 30-ig tartó érvényvel életbelép a határszéli forgalomra vonatkozó megállapodás, amely az előző évi megállapodáshoz hasonlóan lehetővé teszi a kettős birtokosoknak a határkerületekben az átellenes zónában fekvő földjeik megművelése céljából való átjárását.

ARANY A NÖVÉNYEKBE Nilsbrundin és Svenpalmqua svéd professzorok a trópusi vidékeken folytatott kutatásaik során megállapították, hogy ahol a földben arany van, ott annak nyomai a növényekben is megtalálhatók. A svéd tudósok e megállapításával szinte egyidejűleg német kutatók is rájöttek, hogy a növényekben található higany, vas, mangán, kobalt, réz és egyéb ásványi anyagok elárulják, hogy ezeken a vidékeken megfelelő ásványok bányászataival nagy eredményekre lehet számítani.

MILYENEK A MAGYAR BOROK? Az italkedvelő közönséget feltétlenül érdekli, hogy hazánkban miféle borfajták teremnek. Boraink túlnyomó része, 62,5 százaléka fehér, 27 százaléka siller és 10,5 százaléka vörös. A minőség szempontjából felénél több (58,5 százalék) asztali bor terem még nálunk, a kisebb része (32 százalék) silány, gyengébb bor és csak egytizede finomabb pecsénye- és csemegebor (9,7 százalék). A minőség elsősorban az időjárás viszonyoktól függ és ezért erősen ingadozik, sőt évszatarok szerint nagy változatosságot mutat.

Százötödik születésnapját ünnepelte egy brassói magyar. Brassóból jelentik: Kerekes Sándor brassói lakos most ünnepelte 105. születésnapját. Hosszú évtizedeken keresztül mint tisztos iparos tartotta el családját. Kerekes iskolás gyermek volt már az 1848-as szabadságharc idején. Életében most már a harmadik háborút érte meg. Százötödik születésnapján, amelyet a legjobb egészségben ért meg, gyermekei, unokái, déd- és ükunokái meleg szeretettel vették körül.

ELSŐTÉTTIK A NAPOT. Ankarából jelentik: Mint csütörtökön este Nápolyból jelentették, a Vezuvból sűrű, vulkanikus hamufelhők szálltak egészen Bari városáig, színhusz méröldnyi távolságra. A hamufelhők következtében még reggel féltiz órákor is sötét volt. Meg kellett gyújtani a villanyt. A baromfiak a sötétségben újra nyugovóra tértek. Alessio Ascolesi bíboros elrendelte, hogy a nápolyi székesegyházban három napon át külön imádságokkal kérjék Szent Januarius nápolyi védőszent védelmét.

LÁBBAL FESTŐ FESTŐ MŰVESZ. A világháborúban mindkét kezére megbénult Klaf Sándor nagyváradi festőművész, rendkívüli akaraterevével és hallatlan szorgalommal megtanult lábbal festeni s a legnagyobb meglepetésre pompán képeket alkotott. A művész külföldön már többször szerepelt sikeres kiállításokkal, festményei most Nagyváradon szereztek elismerést számára.

HITLER vezér és kancellár Manstein vezértábornagynak és Kleist vezértábornagynak a Vaskoronarend nagykeresztjéhez a tügyfalombot a kardokkal adományozta.

NÉMET légvédelmi erők a Nürnberg elleni ellenséges terrortmadás elhárításában 141 négy-motoros bombázót megsemmisítettek. A bombázás következtében néhány helyen kár volt.

GYORS német harci gépek az elmúlt éjjel célpontokat bombáltak Londonban és Anglia déli partvidékén.

LEGKÜZELEBB megkezdik Londonból az oda letelepedett összes menekült kormányok kitélepítését a bombázás miatt.

BUKAREST: Antonescu államvezető és Antonescu Mihály helyettes miniszterelnök Schmitel, a romániai német népcsoport vezetőjével megállapították az ottani német népcsoport helyzetét.

A SZOVJET az ukrajnai Bug felé folyása és a Dnyeszter, valamint Dnyeszter és a Prut között egyén napon át támadott, de a németek visszaverték.

SZTANISZLAUTÓL keletről a németek szétugrasztották az ellenséget, sok a fogoly s zsákmány.

NARVÁNÁL a németek több szovjet hadosztályt bekerítették és megsemmisítettek. Itt az ellenség 6000 halottat, többször foglyot s sok hadianyagot vesített.

KOWELTÓL északra összehozták a heves bolsevista támadások. Osztróvtól délkeletre s Pszkovtól délre a szovjet sok eredménytelen támadást intézett. (MTI)

A VALLÁS- és közoktatásügyi miniszter közli, hogy a falusi tehetőségű akciónak április 3. és 4. napjaira kitűzött versenyvizsgája elmarad, illetve azt később tartják meg.

A MÁV közlése szerint április elejétől különböző menetrendi és díjszabás változások lépnek életbe, ezért a közönség utazás előtt érdeklődjék a pályaudvarokon.

JÓ LÉLEK.

— Egyetlen ellenségemnek sem kívánom azt, ami velem ma történt!

— Ugyan, mi történt?
— Tízezer pengőt nyertem sorsjátékon.

Felsődunántúli HÉTFO.

Felelős szerkesztő és kiadó: Kardos Árpád.
Németországi főmunkatárs: Farsky Tibor.
Kiadja Fidelitas Lapkiadó Vállalat kft.
Nyomatott: Vargyasi Máté Ernő